

ВІДГУК

офіційного опонента

Михалюк Алли Михайлівни,

кандидата педагогічних наук, доцента кафедри освітології

та психолого-педагогічних наук

факультету педагогічної освіти

Київського столичного університету імені Бориса Грінченка

про дисертацію

Фан Фей «Формування етностильових виконавських умінь майбутніх магістрів музичного мистецтва за художньо-герменевтичним підходом»,

подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань

01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 014 Середня освіта (Музичне

мистецтво)

Актуальність теми дисертаційної роботи.

В умовах воєнного часу і повоєнного відновлення України, громадяни стають активними учасниками процесів, які мають вирішальне значення для майбутнього країни, а також для долі її сусідів і світового порядку в цілому. У сучасних складних і напружених реаліях, мистецтво набуває особливої цінності для молодих людей, водночас як засіб психологічної підтримки і терапії, та як спосіб відновлення емоційного стану та національно-патріотичного виховання. В умовах введення нових освітніх стандартів, оновлення змісту, структури і методів навчання, впровадження в освітній процес закладів вищої мистецької освіти проєктів міжнародних, галузевих стандартів підготовки фахівців різних спеціальностей, особливо вагомими є дослідження можливостей оптимізації навчальної праці на основі культивування національних цінностей і традицій, формування у молоді відчуттів своєї приналежності до певної етнічної спільноти, досягнення смислового контенту мистецьких творів, зокрема в аспекті виконавської підготовки майбутніх магістрів музичного мистецтва. Тому формування етностильових виконавських умінь майбутніх магістрів музичного мистецтва є актуальною і важливою проблемою для дослідження.

Проблема модернізації виконавської підготовки фахівців, становлення їх професіоналізму в контексті сучасних культурологічних, діяльнісних підходів успішно досліджуються в Україні. Разом з тим праць, які б розкривали формування етностильових виконавських умінь майбутніх магістрів музичного мистецтва за художньо-герменевтичним підходом, бракує у науково-педагогічному просторі. Необхідність опрацювання окресленої проблеми в теоретичному і методичному вимірах, її актуальність, об'єктивна потреба педагогічної практики в розв'язанні – безумовно стали тими чинниками, які зумовили вибір дисертантом теми дослідження.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків та рекомендацій, їх достовірність та наукова новизна підтверджується результатами кваліфіковано здійсненого дослідження і не викликають сумніву. Презентовані в дисертаційній роботі наукові положення, теоретичні висновки та практичні рекомендації є обґрунтованими, що підтверджено всебічним аналізом наукових праць з обраної проблеми, з'ясуванням рівня розробленості її у вітчизняному та зарубіжному науковому дискурсі, а також стратегією експериментальної роботи з діагностики рівня сформованості етностильових виконавських умінь майбутніх магістрів музичного мистецтва та логікою формування цього конструкту за художньо-герменевтичним підходом.

Автор віднайшов надійні теоретико-методологічні орієнтири дослідження, які знаходяться в зоні перехрещення понять «стиль», «етностиль», «етнокультура», «етностильові виконавські уміння», «художньо-герменевтичний підхід». На позитивну оцінку заслуговує те, що дисертант у своїх теоретичних розвідках спирається на великий масив літературних джерел, зокрема іноземної, широко використовує наукові матеріали з дидактики, психології, естетики, мистецтвознавства.

Обраний дисертантом системний підхід до аналізу проблеми, ретельне вивчення сутності та взаємополучення основних дефініцій дозволили побудувати логічну структуру розгортання предмету, що аналізується, від

категоріального значення до з'ясування специфіки етностильових виконавських умінь майбутніх магістрів музичного мистецтва за художньо-герменевтичним підходом.

Цікавою та конструктивною виявилась екстраполяція компонентної будови етностильових виконавських умінь майбутніх магістрів музичного мистецтва у процес виконавської підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти. Це дало змогу виявити домінантні компоненти етностильових виконавських умінь майбутніх магістрів музичного мистецтва – аксіологічно-мотиваційний, гностично-герменевтичний, етно-експлікаційний, що ґрунтувались на художньо-герменевтичному, стильовому, культурологічному і творчо-діяльнісному наукових підходах та базувались на педагогічних принципах – педагогічної стимуляції мотивно-інтенціональної бази здобувачів освіти до опанування етно-стильовими вміннями; мультикультуралізму та етнокультурної толерантності до різних музичних етностилів; семіотично-контекстуального декодування музичних архетипів, що забезпечує адекватність інтерпретації інтелектуальних смислів музичного твору; інтеріоризації набутих знань і творчо-виконавського досвіду в художню свідомість особистості; екстеріоризації внутрішнього світу особистості через творчість.

Наукова новизна результатів дисертації зумовлена тим, що автором вперше здійснено цілісний науковий аналіз проблеми формування етностильових виконавських умінь майбутніх магістрів музичного мистецтва в освітньому процесі; розкрито сутність етностильових виконавських умінь майбутніх магістрів музичного мистецтва, визначено її компонентну структуру; розроблено методику формування етностильових виконавських умінь майбутніх магістрів музичного мистецтва за художньо-герменевтичним підходом; експериментально перевірено ефективність методики формування етностильових виконавських умінь майбутніх магістрів музичного мистецтва за художньо-герменевтичним підходом.

Значущість результатів дослідження для науки і практики.

Отримані результати безумовно мають теоретичну та практичну значущість. Теоретичне значення дослідження Фан Фей полягає у тому, що автором здійснено моделювання процесу формування етностильових виконавських умінь майбутніх магістрів музичного мистецтва за художньо-герменевтичним підходом, що представлено у дисертації в розробленій теоретико-методичній моделі означеного процесу, яка базується на взаємозв'язках її мети, наукових підходів, педагогічних принципів, компонентів, педагогічних умов, етапів формувального експерименту. Здобувачем уточнено сутність понять, зокрема таких як: «стиль», «етностиль», «виконавські уміння», «архетип», «етнокультурна», «етностильові виконавські уміння», «художньо-герменевтичний підхід», «перформативні методи». Можна констатувати, що подальшого розвитку набули концепції національно-культурологічної парадигми, зміст та методичне забезпечення фахової підготовки магістрантів музичного мистецтва.

Практичне значення дослідження полягає у застосуванні методів та педагогічних умов формування етностильових виконавських умінь в освітньому процесі підготовки магістрантів спеціальностей 014 Середня освіта (Музичне мистецтво) і 025 Музичне мистецтво, зокрема в таких дисциплінах, як: «Основи дослідження і викладання художньої культури», «Теорія і методика викладання інтегрованого курсу «Мистецтво» у ЗЗСО», «Художня культура в освітньому аспекті» тощо. Запропоновані методи можуть застосовуватися пі час організації асистентської практики магістрантів і аспірантів, а також виробничої (педагогічної) практики магістрантів з інтегрованого курсу «Мистецтво» у закладах загальної середньої освіти.

З огляду на теоретичні і практичні здобутки, висновки і результати, висвітлені у тексті дисертації, створюють фундамент для подальшого вдосконалення процесу підготовки магістрантів мистецько-педагогічних ЗВО до етновиконавської, виконавсько-інтерпретаційної, педагогічної та просвітницької діяльності, формування вмінь вдумливого та рефлексивно-

оцінного опрацювання виконавського репертуару в етностилі із спрямуванням на поглиблене усвідомлення форми та змісту художнього твору. Перспективним є використання окремих елементів методики під час проведення тренінгів та практикумів з організації та проведення концертів-лекцій на уроках музичного мистецтва та арт-івентах.

Структура та зміст дисертації, її завершеність і відповідність встановленим вимогам щодо оформлення.

Структура дисертаційної роботи Фан Фей є обґрунтованою, логічно побудованою і складається з анотації (українською і англійською мовами), вступу, трьох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків списку використаних джерел, додатків. Зміст віддзеркалює тему дослідження, сформульовані загальні висновки відповідають поставленим дисертантом завданням.

У вступі кваліфіковано обґрунтовано актуальність теми наукового дослідження, презентовано науковий апарат дисертації, подано для розв'язання шість завдань: уточнити роль художніх етностильових цінностей і традицій та функції національного мистецтва, як орієнтирів освітніх стратегій України і Китаю; визначити сутність та структуру феномену «етностильові виконавські уміння майбутніх магістрів музичного мистецтва»; обґрунтувати наукові підходи та педагогічні принципи формування етностильових виконавських умінь майбутніх магістрів музичного мистецтва; визначити педагогічні умови та методи формування етностильових виконавських умінь майбутніх магістрів музичного мистецтва; розробити критерії оцінювання та рівні сформованості етностильових виконавських умінь майбутніх магістрів музичного мистецтва; експериментально перевірити ефективність методики формування етностильових виконавських умінь майбутніх магістрів музичного мистецтва за художньо-герменевтичним підходом.

Загальні висновки логічно поєднанні зі змістом дисертації і відображають основні результати дослідження відповідно до його завдань.

Результати дослідження Фан Фей супроводжуються матеріалом у графічному відображенні, у вигляді 7 таблиць, 22 рисунків, які суттєво розширюють і поглиблюють змістове поле дисертаційної роботи. У додатках до дисертації представлено анкети і тести для проведення діагностики сформованості означеної якості у здобувачів вищої освіти, приклади нотних матеріалів, презентації доповідей магістрантів, дипломи Фан Фей про участь у конкурсах, а також довідка про впровадження результатів дослідження у закладі вищої освіти, що конкретизує й унаочнює практичне значення дослідження здобувача.

Дисертація Фан Фей «Формування етностильових виконавських умінь майбутніх магістрів музичного мистецтва за художньо-герменевтичним підходом» є повністю самостійним науковим дослідженням, яке відображає наукові результати та положення, має внутрішню єдність і свідчить про особистий внесок автора у мистецько-педагогічну науку. Оформлення дисертації відповідає Вимогам до оформлення дисертації, які затверджено Наказом МОН України від 12.01.2017 р. № 40.

Представлені в дисертації положення та ідеї є виваженими, оригінальними й обміркованими автором дисертації. Цілісний аналіз тексту дисертації Фан Фей дає підстави стверджувати, що автор у повному обсязі дотримувався вимог академічної доброчесності.

Повнота викладу результатів дисертаційної роботи в опублікованих працях.

Результати дослідження відображено у 16 публікаціях автора, з яких 1 – у співавторстві. Із них: 3 – у фахових виданнях України, 13 – апробаційного характеру (8 – зарубіжних). Статті написані українською та китайською мовами.

Дискусійні положення та зауваження до дисертації.

У цілому, позитивно оцінюючи новизну, теоретичне і практичне значення дисертації Фан Фей, вважаємо за необхідне висловити зауваження і побажання щодо її можливого удосконалення у контексті наукової дискусії:

1. У дисертації доволі ґрунтовано представлені методологічні підходи та педагогічні принципи формування етностильових виконавських умінь майбутніх магістрів музичного мистецтва. Було б доцільно вказати на те, якими методологічними підходами та педагогічними принципами варто послуговуватися на кожному етапі формувального експерименту.

2. На нашу думку, дисертаційна робота набула би більшої досконалості, якби дисертант ґрунтовніше представив перспективи опрацювання фортепіанних творів українських та зарубіжних композиторів, які будуть вельми цінними у контексті формування етностильових виконавських умінь майбутніх магістрів музичного мистецтва.

3. Попри високий науково-методичний рівень проведеного дослідження Фан Фея, вважаємо, що на етапі дослідно-експериментальної роботи встановленні рівні сформованості етностильових виконавських умінь майбутніх магістрів музичного мистецтва потребують більш виразних характеристик.

4. Враховуючи ґрунтовність запропонованої методики формування етностильових виконавських умінь майбутніх магістрів музичного мистецтва за художньо-герменевтичним підходом у подальших наукових розвідках автору варто розробити методичні рекомендації, які слугуватимуть підставою для оновлення змісту фахової підготовки магістрантів спеціальностей 014 Середня освіта (Музичне мистецтво) і 025 Музичне мистецтво.

Проте висловленні дискусійні положення та зауваження не знижують науково-теоретичної та практичної цінності проведеного дослідження, яке є цілісним, завершеним науковим доробком, що характеризується концептуальністю, науковою новизною, широтою методологічних підходів, структурованістю розділів, логічністю викладу матеріалу, повнотою висвітлення основних положень у публікаціях. Висновки дисертації відповідають завданням, чітко сформульовані, послідовні, змістовні та відображають їх основний зміст. Результати проведеного дослідження дають

підстави вважати, що вихідна методологія правильна, а визначенні завдання реалізовані.

Загальні висновки.

Дисертація Фан Фей «Формування етностильових виконавських умінь майбутніх магістрів музичного мистецтва за художньо-герменевтичним підходом» є завершеною, самостійною роботою, що містить науково обґрунтовані результати, актуальність, наукову новизну, теоретичне та практичне значення і відповідає чинним вимогам п.п. 6, 7, 8, 11 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженому Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, а її автор Фан Фей, заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 014 Середня освіта (Музичне мистецтво).

Офіційний опонент:

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри освітології
та психолого-педагогічних наук
факультету педагогічної освіти
Київського столичного університету
імені Бориса Грінченка

Алла МИХАЛЮК

КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА	
Код ЄДРПОУ 45307965	
ВЛАСНИЙ ПІДПИС	
	Михалюк А., ЗАСВІДЧУЄ
	Тимошук, Ірина В.К.
	Малінова